

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_605
Předmět:	Český jazyk a literatura
Tematický okruh:	Česká a světová literatura od počátků do 19. století
Autor, spoluautor:	Mgr. Petra Lefanová
Název DUMu:	Evropská literatura 17. století – francouzské drama
Pořadové číslo DUMu:	05
Stručná anotace:	
Prezentace seznamuje žáky s francouzskou klasicistní tragédií. Přibližuje tři významné dramatiky – Corneille, Racina a Molièra, zabývá se jejich podstatnými díly.	
Ročník:	1.
Obor vzdělání:	63-41-M/01 Ekonomika a podnikání, 65-42-M/02 Cestovní ruch, 66-41-L/01 Obchodník
Metodický pokyn:	Prezentace slouží jako doplněk pro výklad učitele. Otázky mohou žáci zpracovat písemně, případně mohou sloužit jako kontrolní test.
Výsledky vzdělávání:	Žák formuluje hlavní znaky francouzského dramatu, orientuje se v hlavních dílech a autorech tohoto období.
Vytvořeno dne:	5. 5. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Evropská literatura 17. století

FRANCOUZSKÉ DRAMA

Pierre Corneille

Jean Racine

Molière

Klasicistní tragédie

- pevně stanovená estetická pravidla
- tragédie jsou veršované, dlouhé monology, alexandrín – dvanáctislabičný verš s rozlukou po 6. slabice
- Aristoteles – zásada tří jednot

jednota času

jednota místa

jednota děje

složka rozumová převažuje nad emocionální

- literatura byla rozdělena na:

vysoká literatura

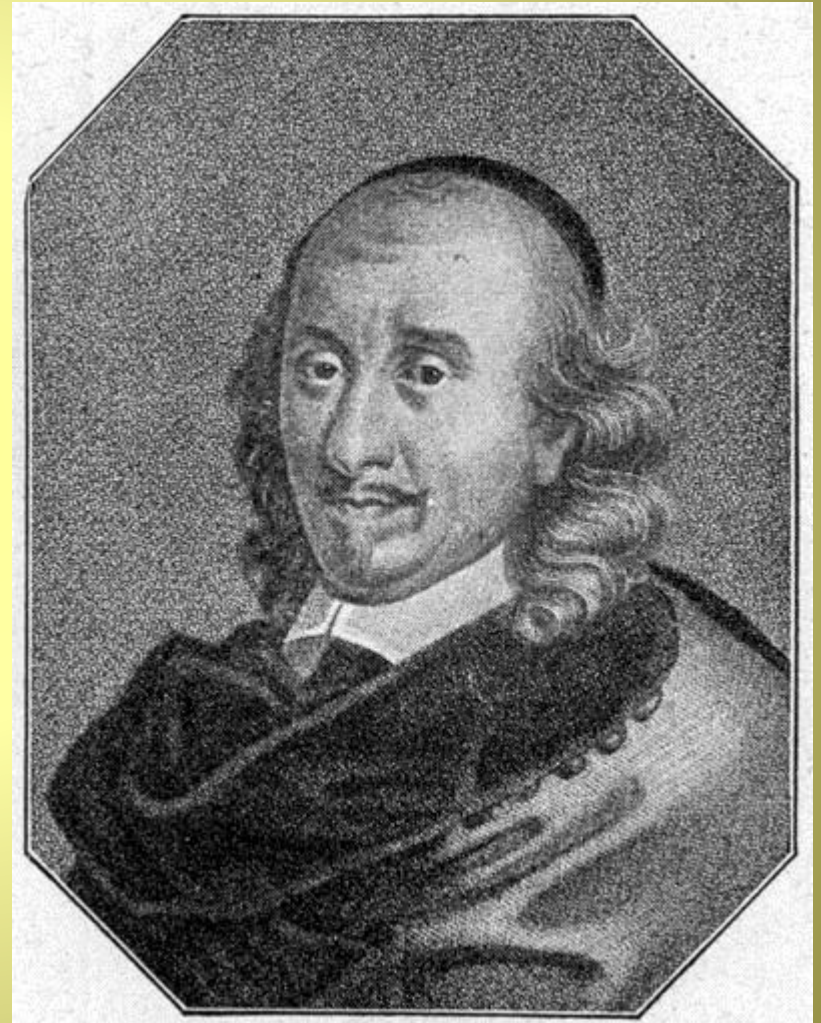
óda, epos, tragédie

nízká literatura

bajka, komedie

Pierre Corneille 1606–1684

- francouzský dramatik a básník
- vzdělával se na jezuitské koleji v Rouenu
- stal se advokátem
- člen **Francouzské akademie**
 - založil ji kardinál Richelieu
 - úkol – dohlížet na čistotu francouzského jazyka

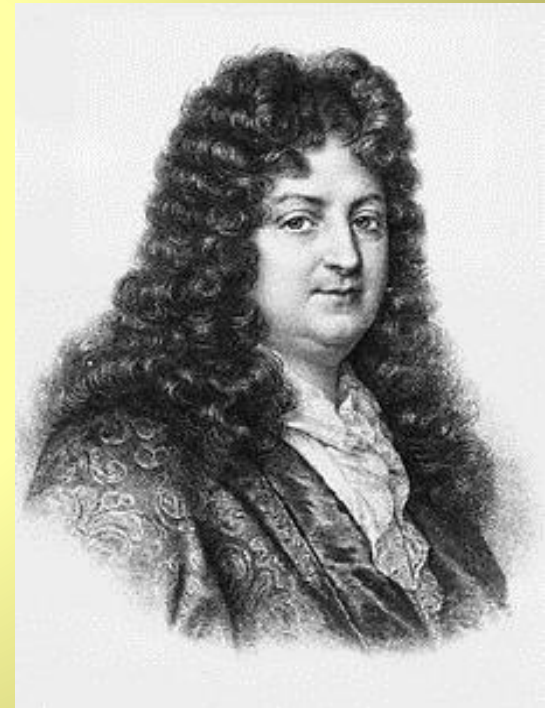
Pierre Corneille – dílo

- **Cid**

- nejslavnější tragédie tohoto autora
- čerpá ze španělské rytířské předlohy
- hlavní hrdina Rodrigo zabije v souboji otce své lásky Jimeny, hájí čest svojí rodiny
- Jimena, ačkoliv Rodriga miluje, žádá jeho potrestání
- střetnutí vůle, cti a lásky

Jean Racine 1639–1699

- syn písaře v solném mlýně
- ve třech letech sirotek
- stará se o něj babička a tety
- na přání Ludvíka XIV. se stal členem Francouzské akademie
- oženil se, 7 dětí
- náměty čerpal hlavně z antiky
- psal především tragédie

Jean Racine – dílo

- **Faidra**

- vzorové klasicistní drama (podle Aristotelových zásad tří jednot)
- po premiéře vyvolala tragédie pohoršení
- děj se odehrává ve starém Řecku
- Faidra, druhá manželka krále Thésea, miluje svého nevlastního syna Hippolyta, ten lásku neopětuje
- po Faidřině lži Théseus vyžene syna z domu a prosí bohy o jeho trest – syn umírá
- Faidra se přiznává a otráví se

Molière 1622–1673

- vlastním jménem

Jean-Baptiste Poquelin

- přezdívku měl proto, aby rodičům nedělal ostudu – herectvím bylo tehdy opovrhováno
- řadíme ho do tzv. **nižší literatury** (komedie)
- založil tzv. Slavné divadlo - neprosperovalo

Molière

- přes 13 let působil u různých kočovných společností
- řadový herec, ale také spisovatel frašek a komedií, dokonce také režisér
- byl přijat do královských služeb a stal se ředitelem královského divadla v Paříži
- hrou Tartuffe si způsobil problémy u církve a šlechty
- samotný král Ludvík XIV. si ho vzal pod ochranu - Molière se stal organizátorem společenského života

- při závěrečné scéně své hry Zdravý nemocný upadl do bezvědomí a krátce nato zemřel

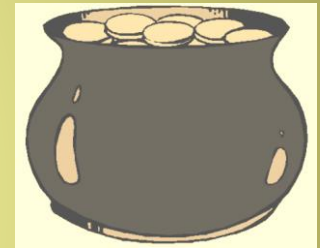
Molière – dílo

- napsal 33 her
- vycházel z tradice lidového divadla – na středověké frašky
- navázal na italskou komedii dell'arte ve smyslu improvizace
- záměrně narušoval zásady tří jednot (vyžadované v klasicistním dramatu)
- skoro všechna dramata byly **komedie** – měly však různé podoby – frašky, veselohry

Molière – dílo – náměty

- hlavní náměty: přetvářka, mravnost, pokrytectví, touha po majetku a penězích
- zesměšňoval šlechtické vrstvy
- vysmíval se náboženskému pokrytectví
- zabýval se také postavením žen v rodině a ve společnosti

- hry byly velmi živé – odpovídaly realitě francouzské společnosti – negativní reakce církve a šlechty

Molière – dílo – znaky

- nevelký počet postav
- spletitý děj s překvapivým rozuzlením
- aktuálnost problémů
- lidské chyby jsou srovnávány se zdravým selským rozumem
- postavy mají nadčasovou platnost
- některé postavy se staly natolik výrazné, že si jména spojujeme s charakterem – např. Harpagon

Molière – dílo

Jazykové prostředky:

- bohatý slovník
- archaismy
- neologismy
- hovorové i nářeční prvky

Molière – dílo

- **Tartuffe** (Podvodník, Svatoušek) – 1664
 - Tartuffe získává důvěru měšťana Orgona, postupně si nechává přepsat měšťanův majetek na sebe
 - usiluje o Orgonovu ženu a dceru si má vzít za ženu
 - Orgon potají vyslechne milostné návrhy jeho ženě, odhaluje skutečnou Tartuffovu povahu
 - Tartuffe na Orgona posílá exekutory
 - samotný král však zachrání čest i majetek Orgonovy rodiny

Molière – dílo

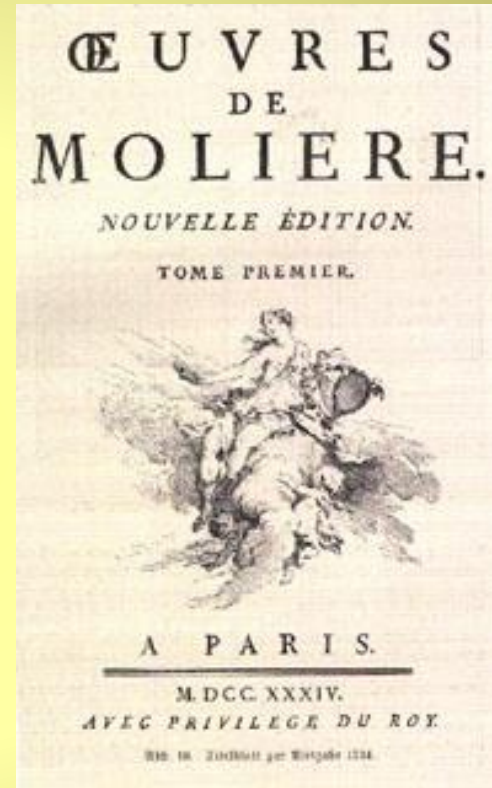

- **Lakomec – 1668**
 - dílo je ovlivněno antickou komedií – Plautus Komedie o hrnci (=Zlatý hrnec)
 - hlavní postavou je lichvář Harpagon, je velice bohatý, ale krutě omezuje nejen služebnictvo, ale také svoje děti
 - ačkoli je starý, chce se oženit s mladičkou dívkou
 - dceru chce provdat bez věna
 - je závislý na svém jmění

Molière – dílo

Další díla:

- Zdravý nemocný
- Don Juan
- Misanthrop
- Škola žen
- Škola mužů

Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Moliere_works.jpg?uselang=cs

Sám Molière hrál téměř ve všech svých hrách – údajně se snažil o přirozený herecký projev.

Otázky

1. Vysvětlete zásadu tří jednot.
2. V čem spočívá rozdíl mezi vysokou a nízkou literaturou?
3. Přestože psal Molière komedie, můžeme říci, že vyznění jeho dramát je tragické? Vysvětlete.
4. Proč byla církev pohoršena při uvedení Molièrovy hry Tartuffe?
5. Jakou funkci měla Francouzská akademie?
6. V jakých hrách najdete tyto postavy: Théseus, Harpagon, Rodrigo, Orgon?

Zdroj

- *Literatura pro 1. ročník středních škol.* první vyd. Brno: Didaktis, 2008. ISBN 978-80-7358-115-2.
- PROKOP, Vladimír. *Dějiny literatury od starověku do počátku 19. století: pro výuku literatury na středních školách.* první vyd. Karlovy Vary: O. K.-Soft, 2008.
- Zdroje obrázků citovány přímo v textu
- obrázky ze sady klipartů - <http://www.pdclipart.org/index.php>